DISPLIJADUR UR PERSON,

EMIGRET E BRO-SOZ,

Adresset d'e Vatez

LAURANÇA.

DISPLIJADUR

UR PERSON,

EMIGRET E BRO-SOZ,

Adresset d'e Vatez

LAURANÇA.

PA meus qüittêt ar Franç, me a meus qüittêt oll;
Mes o coll Lorança, e meus grêt qer bras coll.
Ah! güella tamic plac'h, va Doue, e voa hi!
Peguement voa soignus da guempen mad va zy!
Neuze certenamant ne yenn qet gant John Soz,
Evit va zri güennec, ha ràncout c'hoas gortoz,
Da dy ur c'hos hostiz hac un hostizez lous,
Galousien meurbet vil ha daoulagad picous;
Nan... ne yenn qet gant hast da zêbri un tam boed,
Souben an tri-draïc, qig ranç ha bara loued.
Oh! nan,... em presbital, evit compagnunez,
Lorança, me en tou, na bertmetje james
Ec'h antreje em zy ar ganailles falla
A rouantelez Soz, hac ar re distera:
Cocher ha dicrotter, maçonner, savater,
Gant o bragueyer lous o flêryus davancher;

Tud hep nep seurt respet, hac a gret gant odaç,
O tont da c'huitellat, em c'hever qemer plaç!
Breugueudi a reont evel moc'h etreze;
Hac ouspen-ze, mêvar! e sònjont marteze
E zeo dìn-me, michanç, cavout goal enorabl
Beza ouz taol azeet gant tud qer meprisabl!

Mar pris unan anê sellet pe gomz ouzin,
E lavaro gant foei, en eur serri e vin:
Goddam! Franch-mann, ro deomp buan pebr hac holen,
Pe me foëltro diouc'h-ta va scudel gant da benn.
Qerqent m'en em laqa d'o zervich prim ha pront,
Hac oun evurus bras, m'oc'h assur, mar prizont
Dont da lavarat dìn: *Thank you*, paour qèz bêleg,
En eur serri o dent hac anter clôs o beg.

O va Lorança guèz! pelêc'h e ma'n amzer
Ma vije deut seurt tud vardro va fresbyter,
E pije, hep dale, gant troad da scubelen,
Disqet dezo ervad respeti soutanen!...
Te pije lavaret dê: « Houss! vil forbanet,
» Ne zoc'h, etrezoc'h oll, nemet cos paganet:
» Sònjit ervad penaos atao va Ferson qèz
» Voe enoret en kær qercoulz ha var ar mèz. »
Ia, Lorança guèz, te pije sur neuze
Foëltret buan da droad e traòn qeim an dud-se.

Oh! Lorança, ne ràn bremâ nemet hirvout:
Va c'halonic em c'hreiz a zònch bemdez ennout.
Nac a boan a zouffràn var bord a c'hoec'h vloas zo,
Qer pell diouzit-te hac ivez eus va brô!
Va muzellou dizec'h a lippàn alies,
Pa zònjàn er frico gueachal dìn a rès.

Bemdez vije güelet ur yar, ur c'habon lard,
Qefeleg, pe glujard, pe dindonç, pe canard
Staguet demeus ar c'hroc ganes-te, Lorança,
Evit ellout donet ervad d'en em bleustra.
Sònch ac'h eus, Lorança, e res din avichou
D'al lun ha d'ar merc'her un dijuni stripou,
A vije arouzet gant ur pintad güin güenn,
A deue alies da scànvaat va fenn,
Ha gant pez plijadur e rès dìn-me goechall
Debri ur pez bêvin a biqes gant qig-sall?
Hac ar ragout qer mad, e pini voa piz glas!
En eur sònjal hepqen e sàntàn c'hoas ar vlaz.
Na peguer delicat e vouies, va matez,
Prepari dìn qer brao frigoussen patatez!
Oh va brô guèz Castel, ha te ivez, Rosco,
Pelec'h e mâ, allas! bremâ da articho,
Da garotez, col-fleur, asperges, patatez!
Pelec'h e mâ, dreist oll, Lorança, va matez!...
Ia, Lorança voa güella qêguinerez
Adalac kær a Rom bete kær Montroulez.
Paourez qèz Lorança! pez plijadur, goechal,
A vouies ober dìn, pa vijes o farçal,
Euz va güelet joaüs diouz an daol azeet,
O têbri ar frico a poa dìn servichet!
Oh, Lorançaïc qèz! na te c'heus bet chagrin,
Pa zout deut da zònjal e vanq dìn amâ güin!
Rac, allas! en Brô-Soz n'eller caout Yan-Vourdel
Nemet rar bras meurbet hac evit pris huel.
Te po sur lavaret : « En defot eus a win,
» Va Ferson qèz a zo marvet gant ar chagrin.

« Ar c'hèz-Doue a voa ganet goal delicat,
« Hac ur bannac'hic güin a rê dezàn calz vad.
» Abaou pell-amzer n'elle a grenn cousqet,
» Ma n'en dije arauc ul loupennic evet;
» Mes hirio, va Doue! pa deu dezàn da vanq,
« E tle, allas! beza e galonic goal blanc.
» Penos ellout miret na fraillfe e galon?
» Ret e vez sur dezàn nonpas beza Person... »
Nep piou benac a gred c'hoarzin-goab ouzin-me,
O tespeigni mercou demeus va c'harante
Evit ur plac'hic fur a garàn dreist peb tra,
N'anavezont qet sur va matez Lorança.
Anter-cant vloas e d'oa ha pêvar en tu-all,
Ar pez a dle, michanç, berrât an têodou fall.
Serret em boa o beg da dud leun â valiç:
Beza e d'oa an oad a bermet an Ilis.
Lêzit-ta ac'hanòn, va lêzit, tud mechant,
Da vouela Lorança herves va zantimant.
Perac, calonou fall, e cafec'h-u abec
Er garantez güirion en deveus eur bêlec
Evit e vatez vad?... Permetet ê deomp-ni
Qemer matez d'ober ar zervich en hon ty.
Biscoas an esqibien en o mandamantchou
Na zifenchont deomp-ni da gavet avichou
Ur vatez qempen mad evit hon servicha;
Rac-se, clozit ho peg, tavit da rebacha.
Goechall, er c'honcilou, pa gomzjot ouz matez,
Na ententet qet comz eus va Lorança guèz.
O pebes calonad e devezo-hi bet,
Pa vezo deut dei sonch er stat ma zoun rentet!

Humiliet hirio gant tud fall, canaillez.
Hac o souffr, pell diouz Franç, a bep seurt dienez!
Cousqet goal fall meurbet en ur c'hos caborel,
Hep na zeus dindannòn ur vojadennic pell;
Hep nep tam sel ebet, hep ur billen ridos,
Eno eo e cousqàn, Doue a voar penos!
Var ar c'hôlo hepqen, hep un tam oriller...
Oh! neo qet evelse e zoan em presbyter!
Lorança guèz! m'em boa eno ur güele plun,
Hac a voa meurbet soubl, mar boe biscoas nicun.
Eus a betra eta e zeo-én deut bremâ!
O va Doue! plijet en renta dìn amâ!
Peguer brao, Lorança, e rès-te va güele!
Ia sur, te er grê dign demeus eur C'hure.
Ne gouscàn tam ebet bars em güele calet.
Mar moredàn, e zòn gant un ure spontet.
Paourez qèz Lorança! calonic un Doue!
Petra a lavarfes, ma velfes ar güele
Ebars pehini oun bemnos en em grafat
Qer crén, m'en em rentàn oll rusiet gant va goad;
Petra a lavarfes, ma velfes al logod,
Ar melc'houed, ar razet o tont varnòn d'an drot?
Deus ive da velet hac al laou hac ar c'hoenn
Dre oll a vojadou var va c'horf o pourmen.
Petra a lavarfes, ma teufes d'am güelet,
Hep va femp tapis gloan hed ar gouân calet,
Hep cavet casi mann da ellout va golo,
Nemet un tamic foenn hac un tamic colo;
Laqat a ràn ive da domma va zreid qèz,
Va c'hos habidic paour hac ivez va braguez.

Allas! Lorançaïc, petra' lavarfes-te;
Lavar din un nebeut, ma velfes da Gure
Pleguet var bord eul lenn, hac eno gant poan vras,
Hep ur vruzunen saon, mes a dolliou colvas,
O clasq goalc'hi ervad gant poan e zillat fanc,
O laqat da zec'hi dilastre ouz ur branc,
Evit, d'ar zul vintin, caout propr e surpilis,
D'ellout modestamant asista en ofiç.
Ia! m'am güelfes, te, gant va c'hos boutou coad,
Lorança guèz, petra e ve da galonad!
Ha ma velfes, dreist oll, tud a Ilis a stoc
Oc'h ober niver traou na rent qet diaroc;
O ticroti gant soign o-unan o boutou,
Hac oc'h oza memes alies o bragou;
Traou a rencont d'ober, gant un nebeut a vez,
En defot a arc'hant ha demeus a vatez.
Deus d'am güelet amâ; antre em paour qêz ty,
Hac e veli petra hon deveus da zebri:
Sell ha én na dle qet ur seurt coan, ur seurt leiu
Laqat hor c'halonou da antren en hor c'hein!
A vec'h e servicher un tam boed var an dol;
Bemdez hor bez panez, pe patatez, pe gol.
Va diadreic paour zo qignet gant ar scaon,
Va estomac a gri cré venjanç var an naon.
Oh! ma yelfes eta gant pebes ear mesqin
Strouillennou Saoz a ra deomp-ni hor c'heguin!
N'eus nemet glaou-douar, ne zeus qet a gueuneud,
Pe ma ellomp-ni caout e zeo atao nebeut.
N'hon eus qet a zoufflet, ni c'houez gant hor guinaou;
Coulz ebars el ludu hac ive var ar glaou,

Ha gant qement a nerz e rencomp en ober,
Ma teuomp da zifonç, sivoas, hor bragueyer.
Anfin, dre fors c'hoeza an tân dindan ar pod,
E za hor zouben baour qen a danfoëltr d'an drot;
Strincal a ra en tân, qement' ra o saillat,
Hac hep ecumouer e zeo ecumet mat.
Cochard qerqent neuze a dol er pod holen,
Irvin, pour, carottez, ha diou pe deir golen;
Neuze gant e zaouarn e patouill an draze,
Hac e lip gant joa vras e viziet goutde.
Hep donet da c'houzout hac ar zouben zo mad,
Eo devoret dija eno gant peb lagad.
Hac e tlefe'r zouben beza c'hoas anter cri,
Creizde a zon... alòn, ret ê deomp e débri.
Hor bouzellou a gri : dêbromp, dêbromp souben;
Dêbromp buan eta. Goas a ze ma vanc den.
Neuze, hep dale pell, hac en ur ser-lagad,
E zeo lounqet ganeomp, pe hi zo fall pe vad.
Evit an tamic qig, ne zeus qet d'en espern,
Grigònchet eo diouc'h-tu coulz evel an esqern;
Ha pell da filbouchat vel ar pesqet er môr,
E leinfemp un eil güech erru etal an nôr.
Ha possubl eo leina, Lorança, hep cafe,
Ur banne jigoden hac un tamic paste!
Sònjal a rêr, michanç, n'hon eus qet a rêson
Clasq dont da zoulaji un nebeut hor c'halon!
O va brô qer caret, va farros, Lorança,
Hac evelse goechal em boa-me da leina,
En amzer qen eürus eus va oll jouissanç,
Em parros, en Breiz qer, caëra contre a Franç?

Gouscoude, va Doue! e zeo c'hoas ur boneur
Ellout caout ur repu en amzer a valeur;
Rac anes an hini hon eus bet e Brô-Zos,
Mardouchic! pell a zo e zoa hon reor er fôs.
Mes, lêzomp an draze... Pignomp d'ar c'halatres
Da velet ar gourach coulz evel an adres
A zisqib Sant Cripin, pleguet dindan e stol,
Güelet a rêr eno, autrou Person *Marol*:
(Rac potret Sant Cripin a hanv ur stol ur scleuq,
Evit rêi da entent sclêramant da Yan Gleuq.)
Pebes dudi a zant pa vani e dranchet!
E troc'h ur zol ervad, ec'h arranj ur rivet!
Ha gant pebes adres e tremen e reunen
Ar brava a ouffet e beg e ligneuleu!
Ha prest ha pront qerqent m'en deveus bet toullet
E zol hac e rivet gant un tol minaouet,
E chass en eur gana, hac e regl e boentchou,
En eur scrigna e zent, a nerz e grabanou.
Cana ra var e scaòn, bemnos ha bep mintin,
Ur ganaouen benac, qer guyê hac ur pincin.
Dired, Lorança guèz, da velet *Grebuchon*
Oc'h ober, güella m'ell, var ar furm ur chosson;
Rac Bêleyen Franç eo a ziscas ar voyen
D'ar Zozon da ober chossonou lizieren.
Yan-Zoz a gar ive en em zervich oute,
N'oun qet pe dre gapriç, pe dre utilite,
P'evit rêsoniou all; mes na fors zo deomp-ni?
Prena brao a reont, ha paea pepini,
Ispicial pa deu an erc'h, ar yenien,
Hac an amzer glaoec da c'houlen boutou prenn;

Rac, ar grizill, ar frim, ar glao hac ar gurun,
Hõr zicour avichou da ober hor fortun.
Hac evit amzer gaër james ne c'hoantaomp :
Seulvuia e vez fall, seulvuia e werzomp.
Hanavezet oc'h eus, michanç, Person *Bodral*?
Ar paour qès maleürus a gueuz e amzer all;
Ar c'hèz-Doue a zo qer douç evel un oan,
Hac a zouffr paciant un niver bras a boan.
Na peguen drol e zeo gant e vestennic bêr,
Gant e voutinezou hac e gos bragou lêr!
Gouscoude e zeo sur, m'en tou, qemener mad,
Mes preferi a ra e gôf paour d'e zillad.
E viqel zo meurbet eürussoc'h eguetàn,
Ha gouscoude en deus eveltàn calz a boan;
Ober a ra bemdez tamic scoliouigou,
Ha qer douç eo atao ouz e vugaligou,
Ma ell trap avichou, qent ma vez fin d'ar bloa,
Ur güennegnic benac hac en laqa en joa.
Clêo, va Lorança guèz, c'hoas detaillouigou:
Amà e rêr ivez avelouerigou,
A zervich da frescât bizach ar Zozezet;
Ur pez an utila, ha precius meurbet.
Te ne poa qet ezom güechall em presbyter,
Lorança, e nep tra caout un avelouer.
Me meus güelet amâ pêvar mignon bêleg,
O c'hounit d'o ober, assur, meur a wenneg.
Unan a faoute coat demeus an Inizi,
Ha gant ul limic douç o laqe d'ajusti;
Un all gant calz a c'hout, evit o renta coant,
O goarnisse gant soign a damou olifant.

Ar vicher-ze a zo ha profitapl ha mat,
Ha n'ouzòn qet perac e zint deut d'e güitтât.
Oberour avelouer pe un apotiqer
Zo, hervez va speret, cazi'r memes micher,
Rac ur frescadurez, m'en assur, n'en deo qen,
Qemeret dre araoc pe roet dre adrén.
Nemet e vo bevet atao honestamant,
Qement micher a rêr zo mad certenamant.
Me a garfe ivez ober unan benac;
Mes, caër a meus essât, ne ouzòn qet perac
Ne deuàn qet abemn james eus a netra:
Hep injin oun eston ha feneant un dra;
Ha caër a meus ivez, goude ma meus essêt,
Na ellàn ober mann evel ma zeo dleet.
Penos e counnerràn eus va zestinadur,
Pa velàn ne meus qet ivez ar blijadur
Da c'hounit avichou un nebeudic arc'hant,
Evit ellout qemer un tam soulajamant!
Güelet a ràn amâ hac a voar tressi plous,
Da ober tocou brao güernisset a voulous,
A werzer pris huel da zemezeled Soz,
Hac o rent qer coantic evel ur boqet roz;
Beza e zeus darn all hac a ra poltrejou,
Darn all hac a bint fleur evit ar merc'hejou:
Oll e c'houzont ervat tenna dour d'o melin,
En eur laqat hep cess en uzach o injin.
Mes me, paour qèz yan-zot! sotoc'h egueto tout,
Ne meus qet ellet c'hoas dont abenn da c'houzout
Dont da ober ervat ur paour qèz chapeled
Hac a dalfe ar boan evit beza güerzed;

Mes, pell da zont d'ober ur vicher vad benac,
Evit ellout crénvât va zamic estomac,
Ne meus-nemet an tiq d'ober paour qèz rimou,
An treuta, m'en assur, eus an oll vicheriou;
Ha ne ràn cazi tra, epad va oll amzer,
Nemet o c'houch dre renq ha gant poan var baper.
Calz a rimerien paour zo goapêt alies:
Oh! clêmomp anezo, o micher zo dies.
Mes n'eus fors, goude oll, pa ràn reflexion,
E zeo ret dìn ivez caout ur vocation.
Petra vezìn-me-ta?... Güerzer alumettez!...
Foëi!... a lavaro darn: N'oc'h eus-u qet a vez?
Petra eta fell deoc'h, ha perac va zamall?
Qemeret eo bremâ an oll vicheriou all.
Na veler tro vardro ebars en oll stalliou,
Da baqat traou nemet paper leun a rimou.
Amâ abat *Chicard* a verz blonec, qig-sall,
Abat *Finault*, butun, patatez ha traòu all:
Pepini en em denn eus a zindan e zam;
Anfin, an oll amâ a glasq gounit e dam.
Dre oll eus o staliou ec'h ellit mad güelet
Un anseign paper güenn var bini zo scrifet:
Amâ e vez cavet drogach eus a bep sort,
Evit arc'hant pe aour, coulz d'ar c'ham vel d'an tort.
Mes, ma carfen ivez, ha ne alfen-me qet
Qercoulz hac int-i oll clasq beza implijet?
Sot avoalc'h oun, assur, eprouv an dienez,
Pa elfen-me qer brao güerza alumettez!
Ha na chomfe ganén evit va oll brofit
Nemet c'hoezec güennec bemdez: additionit,

An drazo a rafe just mep mis ul louis-aour,
Ha n'en em gredfen qet sur neuze beza paour.
Mes, perac beza bet qer divezat sònjet?
Me grede e voan fur. Oh va faour qèz speret!
Ma vije, a gredàn, bars em pláç un Normant,
En devije pell zo destumet calz' arc'hant..,.
Peoc'h aze, têodic fall, ha serrit ho qenaou,
Rac me a vel unan a zo eus va zelaou.
Nac evit pez rêson e clasqfen-me affer
Ouz tud leal ha fur a ra mad o micher?
Ha ret e zeo dìn-me, enep d'am ordinal,
Clasq cos troidellou, elec'h dont da farçal?
Mes farçal! mes c'hoarzin!... Oh! pebes ser-galon
Da Lorança, o sonch en e faour qèz Person!
« Oh! emei (o stlapal en êr he lunedou,
Hac éncrezet meurbet, o leusqel hirvoudou),
» Ha possupl ve eta va Mestr, va Ferson qèz,
» Reduizet da veza güerzer alumettez!...
» Ha beva' ràn-me-ta evit ur seurt affront!
» Maro cruel! dired d'am c'hemer prest ha pront...
» Va Mestr! va Ferson paour! ur penn eus an Ilis,
» N'en deus, nemet a boan, da zul, ur surpilis!
» Ha ràncout, an den qèz! evit gounit e voed,
» Donet c'hoas da verza pacajou coad souffret!
» Eur c'hommerç meurbet treut; ia, ur goal vicher,
» Ebars pini ne zeus nemet poan ha mizer.
» Ha possupl ve dezàn beza etal un nor,
» Evel ur reuseudic evit goulen digor,
» Da offr da dud an ty, hac én ruz gant ar vez,
» Gant un êr truezus, e oll alumettez!

» Oh! pebes goal lamp fall en deveus-én bet grêt!
» Deomp buan da Vrô-Zoz... Ne vimp qet re abret.
» Güerzomp tout evit caout un nebeudic arc'hant;
» N'eus fors ouz nep danjer; ambarcomp en istant.
» Va Ferson paour a zouffr... Netra amâ n'am dalc'h.
» Na ouffen birviqen beza abret avoalc'h. »
Ah! güella calonic e deus Lorança guèz!
Ia, meritout ra certen beza mestrez.
Nan, biqen na elfen dont da ancounac'hât
Ur plac'h bet evidòn e peb amzer qer mad,
Ia, Lorança guèz, n'espet d'ar fals tamal,
Atao e lavarìn : Harrao d'an têodou fall!

FIN.

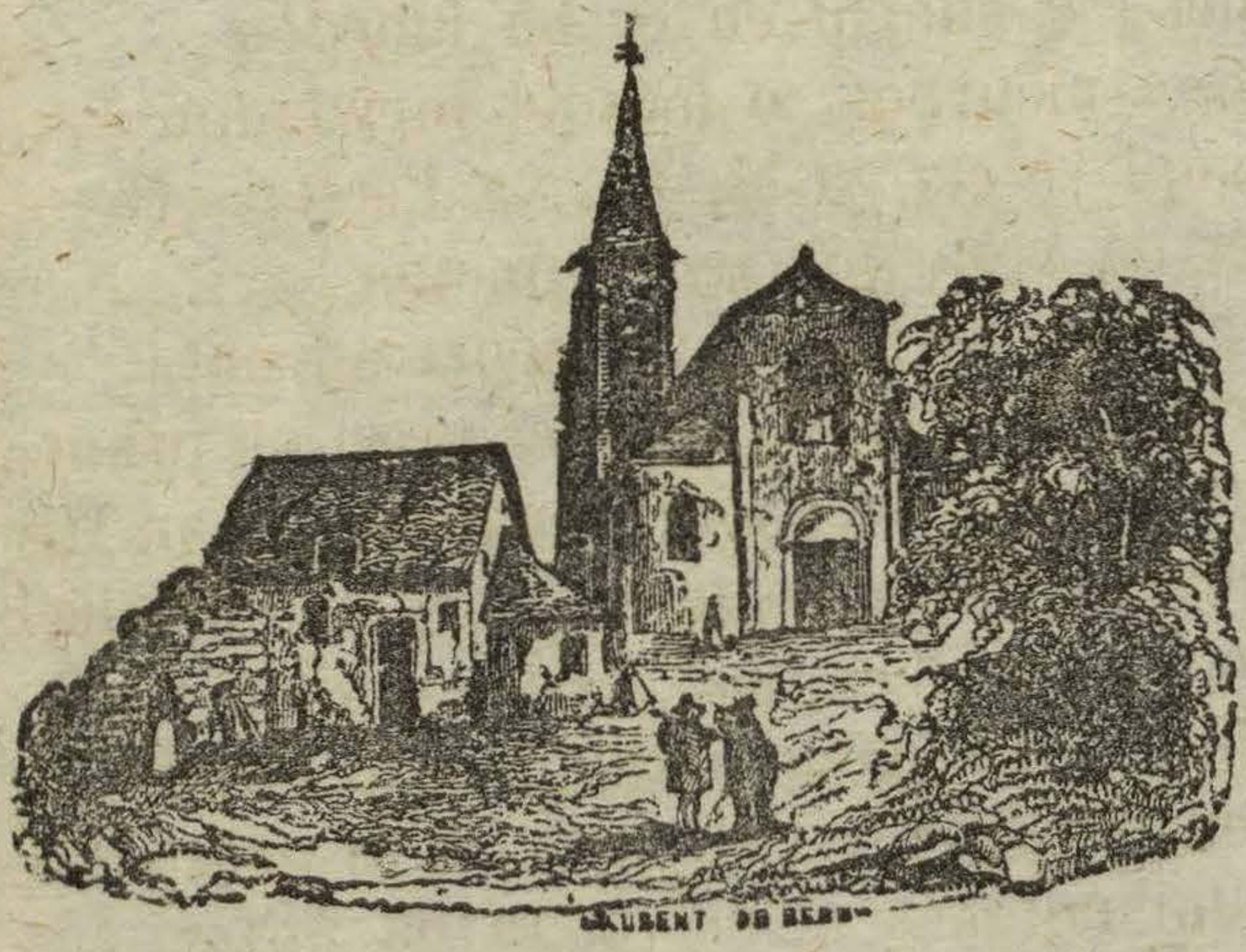

E Montroulez, e ty LÉDAN, e traòn ru ar Vur.